

Protokół Komisji Rewizyjnej Polskiej Akademii Umiejętności

(kontrola dokumentacji finansowo-księgowej za rok 2019)

Komisja Rewizyjna Polskiej Akademii Umiejętności, w składzie: prof. dr hab. Ryszard Nycz, prof. dr hab. January Weiner i prof. dr hab. Agnieszka Zalewska, w obecności głównej księgowej PAU pani mgr Marzeny Panek, przeprowadziła w dniu 10 marca 2020 roku kontrolę dokumentacji finansowej Polskiej Akademii Umiejętności za rok 2019, a następnie drogą mailową uzyskała dodatkowe wyjaśnienia i uzgodniła niniejszy protokół.

Komisja pragnie podziękować pani mgr Marzenie Panek za bardzo staranne przygotowanie dokumentacji oraz za udzielenie wyczerpujących dodatkowych wyjaśnień, zarówno podczas spotkania, jak i później drogą mailową.

Przeprowadzona kontrola skoncentrowała się na sprawach finansowych i merytorycznych, wynikających z analizy przychodów oraz kosztów i wydatków w zakresie działalności statutowej, dedykowanych dotacji i grantów oraz działalności gospodarczej Akademii.

Zgodnie z praktyką lat ubiegłych Komisja Rewizyjna zwróciła szczególną uwagę na te elementy dokumentacji finansowej, które wskazują na zmiany w stosunku do wcześniejszej praktyki, utrudnienia w działalności Akademii w 2019 roku oraz możliwe przyszłe trudności.

Zakończyło się szczegółowe sprawdzanie dokumentacji finansowo-księgowej za 2019 rok pod względem formalnym przez biegłego rewidenta z firmy PROFIN p. Annę Borowiec-Rogalską. Wiadomo już, że opinia jest pozytywna i razem z raportem pokontrolnym będzie do wglądu w księgowości i w kancelarii PAU począwszy od maja br.

Na podstawie sprawdzonej przez Komisję Rewizyjną dokumentacji finansowo-księgowej przychodów oraz kosztów i wydatków za rok 2019 stwierdza się, co następuje:

**Zestawienie przychodów i kosztów oraz stanu rachunków
Polskiej Akademii Umiejętności za rok 2019**

I. Salda bankowe na dzień 1 stycznia

1. Rachunek bieżący	1 773 786,40
2. Rachunek funduszu socjalnego	31 004,42
3. Rachunek funduszu celowego BPP	2 150 000,00
4. Pozostałe rachunki	1 879 315,76
5. Rachunek stypendium medycznego im. prof. Hermana	637 810,31
6. Kasa	2 787,79

II. Przychody

1. Dotacje MNiSW	
A. Działalność statutowa	6 601 300,00
B. Inne dotacje	
– Działalność Upowszechniająca Naukę	23 405,31
– Narodowy Program Rozwoju Humanistyki	583 554,62
2. Granty NCN	180 498,03
3. Dotacje Senatu	
4. Dotacje MKiDN	159 163,17
5. Dotacje Fundacji Lanckorońskich	
– stypendia naukowe (razem z londyńskimi)	381 410,17
– Acta Nuntiaturae Polonae	92 620,09
6. Pomoc de minimis – wsparcie czasopism	98 926,72
7. Dofinansowanie z Funduszy Europejskich PAUart	225 748,26
8. Pozostałe przychody statutowe	
– odsetki od kapitału – stypendium medyczne	11 039,36
– fundusze na nagrody	60 000,00
– Województwo Małopolskie	109 756,10
– Urząd Miasta Krakowa – dofinansowanie PAUzy	16 260,16
– Urząd Miasta Krakowa	17 073,21
– fundusze na publikacje	39 374,60
– sprzedaż wydawnictw własnych	316 651,07
– usługi Archiwum Nauki	6 535,59
– usługi Biblioteki Naukowej	13 253,29
– fundusze na konferencje	17 163,41
– inne dotacje	
– usługi statutowe biura	12 436,72
9. Przychody z działalności gospodarczej	
– wynajem budynków w Krakowie	1 372 116,67

– wynajem budynków w Warszawie	
– dzierżawa Domu Profesorskiego w Zawoi	43 805,84
– pozostałe przychody operacyjne i finansowe	152 171,45
– dofinansowanie PFRON	26 524,40
– dzierżawa w Warszawie	26 923,58
– przychody ze sprzedaży wierzytelności w Warszawie	
– odsetki od lokat	24 214,61
Razem przychody:	10 611 926,43

III. Koszty i wydatki

1. MNiSW

A. Działalność statutowa	6 601 300,00
– działalność organizacyjna	2 169 932,62
– działalność wydawnicza	465 883,88
– działalność Biblioteki Naukowej	2 147 655,02
– działalność Biblioteki Polskiej w Paryżu	1 500 000,00
– działalność Archiwum Nauki	224 065,05
– działalność Ośrodka Ormian	69 217,62
– współpraca zagraniczna	24 545,81
B. Inne dotacje	
– Działalność Upowszechniająca Naukę	23 405,31
– Narodowy Program Rozwoju Humanistyki	583 610,88
2. Granty NCN	180 503,03
3. Dotacje Senatowi	
4. Dotacje MKiDN	59 163,17
5. Koszty i wydatki dotacji Fundacji Lanckorońskich	
– stypendia naukowe	381 410,17
– Acta Nuntiaturae Polonae	92 620,09
6. Pozostałe koszty statutowe	
– umowy UM, GM Kraków	17 073,21
– nagrody wypłacone za osiągnięcia naukowe	60 000,00
– Nagroda im. E. i A. Jerzmanowskich	110 871,30
– koszty sesji naukowych – współorganizowanych, pozostałych	50 585,15
– koszty wydawnictw – wysyłka, publikacje, magazynowanie	50 203,64
– koszty współwydawców pisma internetowego PAUza	106 472,15
– koszty działalności gospodarczej Biblioteki Naukowej	4 652,49

– koszty pozostałe działalności statutowej, w tym koszty obsługi i zarządu	259 917,42
– The Polish Review	
7. Koszty Funduszy Europejskich – dofinansowanie PAUart	219 768,00
8. Koszty z Pomoc de minimis – czasopisma naukowe	98 926,72
9. Koszty działalności gospodarczej	
– koszty utrzymania Domu Profesorskiego w Zawoi	41 699,50
– amortyzacja – Dom Profesorski w Zawoi	19 301,74
– koszty utrzymania kamienicy i Pałacyku w Warszawie	8 635,58
– amortyzacja – kamienica i Pałacyk w Warszawie	158 542,87
– koszt obsługi działalności gospodarczej	340 617,42
– koszty utrzymania budynków w Krakowie	229 691,15
– koszty remontów budynków w Krakowie	146 768,20
– pozostałe koszty operacyjne i finansowe	83 101,62
– koszt sprzedanych wierzytelności w Warszawie	
– podatek dochodowy	10 992,00
Razem koszty:	9 939 832,81
Zysk	672 093,62

IV. Salda bankowe na dzień 31 grudnia

1. Rachunek bieżący	2 317 299,45
2. Rachunek funduszu socjalnego	35 154,79
3. Rachunek funduszu celowego BPP	2 129 250,00
4. Pozostałe rachunki	2 491 006,44
5. Rachunek stypendium medycznego im. prof. Hermana	653 377,51
6. Kasa	3 464,83

W wyniku kontroli dokumentacji finansowo-księgowej za rok 2019 Komisja Rewizyjna wyciągnęła następujące wnioski¹:

- Przedstawiona Komisji dokumentacja jest przejrzysta i zawiera wiele przydatnych dodatkowych zestawień i porównań z poprzednimi latami.
- W 2019 roku całkowite przychody Polskiej Akademii Umiejętności wynosiły 10 612 000 zł i przekroczyły o 672 000 zł łączne koszty i wydatki w wysokości 9 940 000 zł. Dla porównania, w 2018 roku przychody PAU wynosiły 10 624 000 zł i przekroczyły o 651 000 zł łączne koszty i wydatki w wysokości 9 973 000 zł. Bilans budżetowy

¹ Kwoty w poniższych wnioskach Komisji podane są z dokładnością do 1000 zł.

- w 2019 roku był więc porównywalny z bilansem w 2018 roku i po raz czwarty z rzędu był dodatni. Wskazuje to na dobre zarządzanie finansami PAU. Rezerwa finansowa tworzona jest w celu przeprowadzenia koniecznych remontów w krakowskich budynkach PAU, jak wymiana instalacji ciepłowniczej, okien i wejściowych drzwi.
- Podstawą finansowania działalności statutowej PAU pozostaje dotacja z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, która w 2019 roku wynosiła 6 601 000 zł, ale kwota 444 000 zł została przyznana na prowadzenie Ośrodka Ormian, co stanowi poszerzenie działalności statutowej PAU. Pozostała część dotacji, czyli kwota 6 157 000 zł była tej samej wysokości, jak w 2018 i 2017 roku, kiedy niewiele wzrosła w stosunku do kwoty 5 978 000 zł we wcześniejszych latach. Całkowite koszty i wydatki statutowe PAU są wyższe niż dotacja statutowa z MNiSW i różnica pokrywana jest z innych przychodów PAU.
 - Analiza innych przychodów statutowych PAU pokazuje, że w 2019 roku dotacje Fundacji Lanckorońskich, granty NCN oraz dotacje z budżetu Województwa Małopolskiego i Urzędu Miasta Krakowa utrzymane były na podobnym poziomie, jak w 2018 roku. Był to natomiast kolejny rok niższych przychodów z grantów Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (584 000 zł w porównaniu z 984 000 zł w 2018 roku, 1 167 000 zł w 2017 roku i z 1 724 000 zł w 2016 roku). Dotacja MKiDN w 2019 roku zawierała dodatkową kwotę w wysokości 100 000 zł, stanowiącą rekompensatę za remont Małej Auli. Należy pamiętać, że powyższe pozycje o charakterze funduszy celowych są na ogół całkowicie zbilansowane po stronie kosztów i wydatków. Mniejsze fundusze pozyskane na granty oznaczają jednak mniejsze kwoty na koszty pośrednie, które są do dyspozycji PAU jako związane z obsługą tych grantów.
 - Na podkreślenie zasługuje pozyskanie przez PAU w 2019 roku dwu nowych celowych dotacji: z regionalnych europejskich funduszy strukturalnych na projekt PAUart Etap 4 (226 000 zł w 2019 roku, 1 176 000 zł w latach 2019–2021) oraz wsparcie de minimis (99 000 zł) dla trzech czasopism wydawanych przez PAU („Studia Historiae Scientiarum”, „Folia Quaternaria” i „Geoinformatica Polonica”).
 - W 2019 roku PAU wydała 21 książek oraz była wydawcą lub współ-wydawcą 19 czasopism (w 2018 roku było to 25 książek i 20 czasopism), co odpowiadało łącznej liczbie 1177 arkuszy drukarskich (1328,5 w 2018 roku). Merytoryczną pieczę nad działalnością wydawniczą PAU w zakresie wydawanych książek sprawował Komitet Wydawniczy. W 2019 roku koszty działalności wydawniczej PAU wynosiły 516 000 zł, w porównaniu z kwotą 438 000 zł w 2018 roku.

Przychody, w postaci pozyskanych funduszy na publikacje i ze sprzedaży wydawnictw PAU, wynosiły 356 000 zł, w porównaniu z kwotą 234 000 zł w 2018 roku. Bilans finansowy był więc korzystniejszy w 2019 roku (koszt netto w wysokości 160 000 zł) niż w 2018 roku (204 000 zł). Należy podkreślić, że wynikało to głównie z sukcesu wydawniczego trzeciego, poprawionego wydania dwu tomów książki Wenancjusza Domagały *Stachury i Domagały Patologia znaczy słowo o chorobie*.

- W 2019 roku PAU była organizatorem lub współorganizatorem 37 konferencji lub sesji naukowych, w tym 10 międzynarodowych i 27 krajowych – bardzo podobnie do 2018 roku (odpowiednio 37, 9 i 28 konferencji lub sesji naukowych w tych kategoriach). Bilans przychodów (specjalne dotacje i usługi statutowe biura) i kosztów związanych z organizacją konferencji był gorszy w 2019 roku (– 21 000 zł) niż w 2018 roku (+ 22 000 zł). Komisja Rewizyjna prosi o przywrócenie informacji o miejscu organizacji każdej konferencji, gdyż ilustruje to wpływ PAU na ośrodki naukowe poza Krakowem.
- Analiza kosztów wynagrodzeń osobowych i ubezpieczeń społecznych pracowników PAU pokazuje ponad pięcioprocentowy wzrost całkowitej kwoty na wynagrodzenia w 2019 roku (3 235 000 zł), w porównaniu z rokiem 2018 (3 069 000 zł), oraz odpowiedni do tego wzrost ubezpieczeń społecznych. Podwyżki wynagrodzeń otrzymały 22 osoby (19 osób w 2018 roku), a 32 osoby otrzymały nagrody. Świadczenia pracownicze utrzymane były na podobnym poziomie w obu latach (odpowiednio 136 000 zł i 132 000 zł). Fundusz bezosobowy zmalał w 2019 roku o kwotę 153 000 zł (1 086 000 zł w 2019 roku i 1 239 000 zł w 2018 roku) ze względu na mniejszą liczbę obsługiwanych grantów, co tylko częściowo zostało skompensowane przez umowy cywilno-prawne w oparciu o dotacje celowe, np. PAUart Etap4.
- Działalność gospodarcza PAU wiąże się głównie z gospodarowaniem nieruchomościami w Krakowie, Warszawie i Zawoi. W 2019 roku całkowite przychody z tej działalności wynosiły 1 646 000 zł, a całkowite koszty i wydatki 1 039 000 zł, dając zysk 607 000 zł (dla porównania w 2018 roku było to odpowiednio 2 047 000, 1 192 000 i 856 000 zł). W obu latach zysk związany był głównie z wynajmem nieruchomości w Krakowie i podobne były zarówno przychody, jak i koszty z tym związane, z wyjątkiem wyższej kwoty przeznaczonej w 2019 roku na remonty (147 000 zł), w porównaniu z 2018 rokiem (73 000 zł). Rok 2019 był drugim pełnym rokiem dzierżawy nieruchomości w Zawoi i pierwszym pełnym rokiem dzierżawy

nieruchomości w Warszawie. W obu przypadkach PAU ponosi koszty amortyzacji. Dla Domu Profesorskiego w Zawoi bilans przychodów i kosztów wynosił w obu latach –17 000 zł, co oznacza dużo mniejszy deficyt niż w poprzednich latach przy jednoczesnych znacznych inwestycjach dzierżawcy w tę nieruchomość. W przypadku wydzierżawienia kamienicy i Pałacyku Rusieckich w Warszawie bilans przychodów i kosztów w 2019 roku wyniósł –141 000 zł (–54 000 w 2018 roku). W 2019 roku dokonana została nowa wycena kosztów amortyzacji warszawskich nieruchomości (159 000 zł), które wzrosły o 115 000 zł, w porównaniu z rokiem 2018 (44 000 zł). Perspektywicznej oceny bilansu finansowego dla nieruchomości warszawskich będzie można dokonać po 2020 roku, kiedy sytuacja po stronie przychodów i kosztów powinna się ustabilizować.

- Komisja Rewizyjna zapoznała się z wykorzystaniem narzędzi internetowych w działalności PAU. Wyjątkowym osiągnięciem PAU w tym zakresie jest tygodnik internetowy „PAUza”, którego pierwszy numer ukazał się 21 czerwca 2008 roku, a numer 494 był ostatnim w 2019 roku. Na uznanie zasługuje fakt, że w kwietniu 2019 roku uruchomiona została sprzedaż wydawnictw PAU przez Allegro, co pozwala na dotarcie z informacją do szerszego grona potencjalnych czytelników. Przy sprzedaży wysyłkowej płatności dokonuje się przelewem na konto, a przy sprzedaży w siedzibie PAU wprowadzona została możliwość płacenia kartą. Korzystnie, z punktu widzenia szybkiego dotarcia do potrzebnych informacji, przebudowane zostały strony internetowe PAU. Bardzo pozytywny jest fakt, że od numeru 2015/2016 „Rocznik PAU” jest dostępny nie tylko w formie drukowanej, ale też w postaci elektronicznej. Systematycznie uaktualniane są informacje na profilu PAU na Facebooku. Konto PAU na Twitterze służy prawie wyłącznie do wstawiania linków do nowości na Facebooku. Stosunkowo słabo wykorzystywane są możliwości, jakie daje YouTube. Znaleźć tam można zaledwie 14 plików video, umieszczonych przez PAU, w większości z 2015 i 2016 roku. Najnowsze jest nagranie wykładu w Kawiarni Naukowej w lutym 2020 roku. Komisja wyraża nadzieję, że jest to początek regularnego udostępniania relacji z ciekawych wydarzeń w PAU, gdyż ten obecnie bardzo popularny sposób komunikacji pozwoli na lepsze propagowanie działalności PAU w społeczeństwie, a w dalszej perspektywie może pomóc w pozyskiwaniu sponsorów dla określonych projektów PAU.

W podsumowaniu Komisja Rewizyjna stwierdza, że w 2019 roku Polska Akademia Umiejętności z powodzeniem rozwijała swoją działalność

statutową w zakresie badań naukowych, wydawnictw i popularyzacji. Dodatni bilans budżetowy PAU, utrzymany czwarty rok z rzędu, wskazuje na bardzo dobrą kontrolę budżetu przez Zarząd PAU. Znaczny zysk, wypracowany w 2018 i w 2019 roku, ma być przeznaczony na przeprowadzenie dalszych pilnych remontów w budynkach PAU w Krakowie. Przekazanie w dzierżawę nieruchomości w Zawoi i w Warszawie, z warunkiem zainwestowania przez dzierżawców środków w ich odnowienie i/lub przebudowę, oznacza w krótkiej perspektywie czasowej ograniczenie coraz wyższych kosztów ich utrzymania przy coraz większych trudnościach z wynajmem, a dalekosiężnie istotny wkład do budżetu PAU w zakresie działalności gospodarczej. Komisja Rewizyjna bardzo pozytywnie ocenia pozyskiwanie funduszy celowych na określone projekty realizowane przez PAU, np. na projekt PAUart Etap 4, na lata 2019–2021. Docenia też starania Zarządu w zakresie poprawy warunków finansowych zatrudnionych pracowników, co przy stałej dotacji z MNiSW na działalność statutową PAU nie jest sprawą prostą. Bardzo wskazane jest dalsze zwiększenie wykorzystania narzędzi internetowych w działalności PAU.

Kraków, 16 kwietnia 2020

Prof. dr hab. Ryszard Nycz
Prof. dr hab. January Weiner
Prof. dr hab. Agnieszka Zalewska